

N:o 49.

Ankom till Riksd. kansli den 30 mars 1900, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för vissa lärare vid Göteborgs högskola.

(2:a U. A.)

Med återopande af bilagdt protokoll öfver ecklesiastikärenden för den 30 december 1899 har Kongl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 33) föreslagit Riksdagen att medgifva, dels att professor vid Göteborgs högskola, som utnämndes till extra ordinarie professor vid något af rikets universitet, finge för åtnjutande af ålderstillägg såsom sådan tillgodoräkna sig sin tjenstgöring i egenskap af professor vid högskolan från och med året näst efter det, då kallelse till professorsembetet blifvit af Kongl. Maj:t faststald, dels ock att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit godkänd af kanslern för rikets universitet och hvars ställning i afseende å arfvode och undervisningsskyldighet vore jemförlig med de med stipendier försedda docenternas vid universiteten, finge, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t pröfvade lämpligt fastställa, vid öfvergång till lärarebeställning vid allmänt läroverk räkna sig till godo högst fem år af sin tjenstgöringstid såsom docent vid högskolan.

Enligt återopade statsrådsprotokollet har departementschefen vid föredragning af detta ärende anmält, hurusom styrelsen för Göteborgs högskola i en till Kongl. Maj:t ingifven framställning anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes förklara:

1) att professor vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit af Kongl. Maj:t fastställd, och docent derstädes, hvars kallelse vunnit kanslerns för rikets universitet godkännande, finge, då de såsom sökande vid statsuniversitet komme under bedömande, räkna sig till godo sin tjenstgöring vid högskolan, som om den utöfvats i statsuniversitetens tjenst, och att de i öfverensstämmelse härmed vid eventuelt erhållande af extra ordinarie professur, der lönegraden enligt särskilda bestämmelser vore beroende af mängden af akademiska tjenstår, finge efter samma grunder som lärare vid statsuniversiteten för lönetursberäkning göra sig till godo sina tjenstår vid högskolan; samt

2) att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse vore af kanslern godkänd, finge, när han sökte anställning vid allmänt läroverk, enligt de grunder, som gälde för docent vid statsuniversitet, för lönetursberäkning räkna sig till godo sin tjenstgöring vid högskolan och att dervid docent, som för uppehållande af sin undervisning uppbure årligt arfvode, likställes med statsuniversitetens stipendiater, derest hans tjenstgöring icke understege den dessa åliggande och hans arfvode likaledes motsvarade ett docentstipendium vid statsuniversiteten.

Till grund för berörda framställning hade styrelsen åberopat, hurusom Göteborgs högskola redan från början sökt att så inrätta sig, att dess arbete skulle kunna samordnas med det, som bedrefves vid statsuniversiteten. Detta högskolans sträfvande hade ock vunnit Kongl. Maj:ts erkännande och understöd, särskildt genom den examensrätt, som genom resolution den 17 juni 1893 blifvit henne tillerkänd. Högskolan vore numera satt i tillfälle att, i enlighet med vissa särskildt gifna bestämmelser, förrätta alla till den filosofiska fakultetens humanistiska sektion hörande examina. Högskolan intoge alltså faktiskt numera genom de vetenskapliga och förberedande examina, som aflades derstädes, en med statsuniversiteten sidoordnad ställning. Det syntes därför vara billigt, att det arbete, som skedde i högskolans tjenst, blefve, under i öfrigt likartade förhållanden, lika bedömdt och medförde samma förmåner som arbete, hvilket vid statsuniversitet utfördes af dess lärare.

Öfver denna framställning hade kanslern för rikets universitet, efter erhållen remiss, hört de större konsistorierna och filosofiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund samt med eget utlåtande till Kongl. Maj:t öfverlemnad deras yttranden i ärendet.

Göteborgs högskola, upprättad medelst enskilda donationer, hade, enligt dess af Kongl. Maj:t den 5 april 1889 fastställda statuter, till uppgift att meddela vetenskaplig undervisning och befordra vetenskaplig forskning. I mån af högskolans tillgångar upprättades ett tillfredsställande antal professors-

embeten först uti de vetenskaper, som vid universitetet vanligen ansåges tillhöra den filosofiska fakultetens humanistiska sektion, dernäst uti de vetenskaper, som tillhörde samma fakultets matematisk-naturvetenskapliga sektion, samt derefter uti de i juridiska fakulteten vanligen ingående vetenskaperna. Af styrelsen kunde på lärarerrådets förslag eller efter dess hörande tillförordnas docenter till det antal, som pröfvades nödigt och nyttigt. Vid högskolan funnes nio professorer, samtliga i humanistiska ämnen, äfvensom fem docenter, likaledes i humanistiska ämnen. Tre af dessa docenter uppbure årliga arfvoden, hvardera å 3,000 kronor, med tillägg för en af dem — under förutsättning af viss undervisningsskyldighet — af ett särskildt arvode å 1,000 kronor, hvarjemte en fjerde docent uppbure ett årligt arvode å 1,500 kronor. De examina, som numera enligt af Kongl. Maj:t lemnadt medgifvande kunde afläggas vid högskolan, vore följande: filosofie kandidat- och filosofie licentiat-examina i de ämnen, uti hvilka vid högskolan funnes ordinarie professorsbefattningar, som blifvit vederbörligen tillsatta, teologisk filosofisk examen, förberedande examen för inträde i rättegångsverken eller i Kongl. Maj:ts kansli samt juridisk filosofisk examen.

Hvad till en början den i första punkten gjorda framställningen beträffade, ansåge departementschefen densamma blott i hvad den afsåge rätt till lönetursberäkning för lärare vid Göteborgs högskola böra i detta sammanhang komma under öfvervägande. Frågan om desse lärares tjenstgöring vid högskolan, betraktad såsom grund för befordran vid statsuniversitetet, vore nemligen, i den mån densamma icke redan vore tillfredsställande löst genom innehållet af statuterna för universitetet i Upsala och Lund, beroende af en på Kongl. Maj:t ankommande ändring i dessa statuter.

Beträffande åter nyssnämnda rätt till lönetursberäkning för lärare vid Göteborgs högskola ansåge departementschefen, i likhet med hvad som uttalats bland de akademiska myndigheterna, att en sådan rätt borde beviljas för professorerna vid högskolan, så att desse, efter skedd utnämning till extra ordinarie professur vid något af rikets universitet, finge för erhållande af ålderstillägg räkna sig sin professorstjenstgöring vid högskolan till godo.

Hvad departementschefen sålunda ifrågasatt, vore icke en förmån utslutande för Göteborgs högskola och dess lärare. Äfven för universitetet vore det enligt departementschefens åsigt af betydelse, att framstående vetenskapsmäns öfvergång till dem från högskolan underlättades genom en dylik anordning. Uttalanden i denna rigtning hade ock gjorts bland de akademiska myndigheterna.

Bland dessa myndigheter hade den åsigt gjort sig gällande, att den i första punkten gjorda framställningen, så vidt densamma afsåge tjenstårs-

beräkning i anställning såsom docent vid högskolan, icke borde bifallas, och denna åsigt delades af departementschefen. I anslutning till de hörda myndigheternas uttalanden ville departementschefen deremot, med viss inskränkning, hemställa om understöd åt den i andra punkten gjorda framställningen rörande lönetursberäkning vid de allmänna läroverken för docenter vid Göteborgs högskola lika med docenter vid universiteten.

De grunder, som gälde för sistnämnda docenters ifrågavarande lönetursberäkning, vore af Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Riksdagens bifall, till hufvudsakliga delar fastställda genom kongl. cirkulären den 1 juni 1877 och den 18 maj 1878. Det förra af dessa båda cirkulär afsåge rätt för innehafvare af docentstipendium att, i händelse han öfverginge i allmänna läroverkens tjänst, för bestämmande af lönegrad räkna sig till godo högst fem år af den tid, han deltagit i undervisningen vid universitetet. Med innehafvandet af docentstipendium vore vissa åligganden i fråga om undervisnings meddelande förenade. Enligt det senare cirkuläret finge, utöfver de med stipendier försedda docenterna, visst antal docenter vid hvarterdera universitetet under särskilda vilkor åtnjuta en dylik, stipendiaterna tillkommande tjänstårsberäkning såsom lärare vid allmänna läroverk.

Det vore en ömsesidig fördel för landets vetenskapliga lif och de allmänna läroverkens arbete, som nyss omförmälda bestämmelser innebure, och de skäl, hvilka föranledt deras utfärdande, kunde tvifvelsutän åberopas till förmån för enahanda rättigheter åt docenterna vid Göteborgs högskola. Dock ansåge departementschefen lämpligt att tills vidare blott de af högskolans docenter, som kunde anses likställda med innehafvare af docentstipendier vid statsuniversiteten, finge komma i åtnjutande af nu ifrågavarande förmån. Närmare bestämmelser i afseende härå borde, enligt departementschefens mening, af Kongl. Maj:t fastställas.

Under åberopande af hvad departementschefen sålunda anført, hemstälde han om aflåtande till Riksdagen af nu ifrågavarande proposition.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, må medgifva,

a) att professor vid Göteborgs högskola, som utnämnes till extra ordinarie professor vid något af rikets universitet, må för åtnjutande af ålderstillägg såsom sådan tillgodoräkna sig sin tjänstgöring i egenskap af professor vid högskolan från och med året näst efter det, då kallelse till professorsemetet blifvit af Kongl. Maj:t fastställd; samt

b) att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit godkänd af kanslern för rikets universitet och hvars ställning i afseende å arfvode och undervisningsskyldighet är jemförlig med de med stipendier försedda docenternas vid universiteten, må, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t pröfvar lämpligt fastställa, vid öfvergång till lärarebeställning vid allmänt läroverk räkna sig till godo högst fem år af sin tjenstgöringstid såsom docent vid högskolan.

Stockholm den 30 mars 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
